Projekt:	MO-ME-N-T MOderní MEtody s Novými Technologiemi
Reg.č.:	CZ.1.07/1.5.00/34.0903
Operační program:	Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Škola:	Hotelová škola, Vyšší odborná škola hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Poděbrady
Tematický okruh:	Filozofie jako věda
Jméno autora:	Mgr. Marek Feller
Datum:	30.5. 2013
Ročník: (Cíl. skupina):	4.
Anotace:	Studenti budou seznámeni s původem slova „filozofie“, filozofickými disciplínami a základními filozofickými otázkami. Prezentace se také stručně věnuje vztahu filozofie a náboženství.

Pojem „filozofie“

- znám od 6. století př. n. l. (vznikl v Řecku)

(Egypt, Mezopotámie, Čína – počátky filozofie 2.500 př.n.l.)

- *„filein“* (milovat) + *„sofia“* (moudrost) = **láska k moudrosti**

(jako protiklad těch, kteří si myslí že JSOU moudří)

- když začínáme **pochybovat** a ptát se (zpochybnění mýtů)
- řeší **nejobecnější** otázky, snaží se vidět svět jako celek
- hledá **příčinu a smysl všeho** co existuje

Filozofické disciplíny

1) **základní** (teoretické):

- ontologie (nauka o bytí - jsoucnu)
- gnoseologie (též noetika, nauka o poznání)
- filozofická antropologie (nauka o člověku)

2) **praktické**:

- etika (teorie lidské mravnosti, chování z hlediska dobra a zla)

3) **pomocné a doplňkové**:

- dějiny filozofie
- estetika (nauka o krásnu)

Filozofické otázky I.

1. Co je **„svět“**?

- vesmír (kosmos - řád) x chaos
- kosmologie (nauka o kosmu, zabývá se povahou světa)
- pochybnosti (Pythagoras, renesance – heliocentrismus)

2. Co je to **„být“**? (ontologie)

- všechna jsoucna (to, co jest) mají vlastnost, kterou se liší
- nejdůležitější společnou vlastností je to, že ***jsou*** = bytí

3. Co je **„pravda“** a jaké jsou **možnosti poznání**? (gnoseologie)

- smyslové poznání (senzualismus)
- zkušenostní poznání (empirismus)
- mnohost „pravd“ - nutno připojit i definici okolností

Filozofické otázky II.

4. Co je **„člověk“**? (filozofická antropologie)

- člověkem se zabývá mnoho disciplín (medicína, psychologie)

Odlišnost od ostatních živých tvorů:

- člověk přetvořil svou živočišnost
- vědomí sebe sama
- umění
- schopnost komunikovat na základě pojmové řeči
- dokáže jednat eticky (ne pouze na základě instinktu)
- žije v dějinách (přetváří okolí i sám sebe)

Otázka smyslu života, štěstí, smrti (nesmrtelnosti), lásky...

Filozofické otázky III.

- jedná se o základní, **nejobecnější** otázky
- většina těchto otázek je **nezodpověditelná**

- otázka **praktičnosti** filozofie – k čemu to je?

(příklad: vnímání smrti křesťanem a materialistou, vnímání světa u přírodních národů...)

- potřeba řešit filozofické otázky stoupá ve vypjatých okamžicích (životní krize) či při intenzivních, hlubokých zážitcích
- **každý člověk je „filozofem“** x profesionální filozofové

Vztah filozofie a náboženství

Filozofie se chápe jako **rozumová věda**.

Náboženství je především otázkou **víry**.

Názory na **vztah filozofie a náboženství**:

- nemají nic společného
- je mezi nimi rozpor (Martin Luther – filozofie je „děvka ďáblova“, Karl Marx – náboženství je opium lidstva, F. Nietzsche, Freud)
- tvoří jednotu (Augustin - „Věřím abych porozuměl, I. Kant – náboženství v mezích rozumu)
- jsou to různé oblasti, ale ve vzájemném vztahu (T. Akvinský – zjevení náboženství vyvolává potřebu filozofie)